

Српско биолошко друштво

ТРЕЋИ КОНГРЕС БИОЛОГА СРБИЈЕ

*основна и примењена истраживања
методика наставе*

КЊИГА САЖЕТАКА

**Златибор, Србија
21 – 25. 9. 2022.
www.serbiosoc.org.rs**

Српско биолошко друштво

ТРЕЋИ КОНГРЕС БИОЛОГА СРБИЈЕ

*основна и примењена истраживања
методика наставе*

КЊИГА САЖЕТАКА

**Златибор, Србија
21 – 25. 9. 2022.
www.serbiosoc.org.rs**

Издавач:

Српско биолошко друштво, Београд, 2022.

За издавача:

проф. др Мирослав Живић

Уредници:

проф. др Мирослав Живић

др Бранка Петковић

Технички уредници:

др Бранка Петковић

проф. др Мирослав Живић

Лектор сажетака на енглеском језику:

др Горан Познановић

Штампа:

Ласер Принт, Београд

Тираж: 50

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд
57(048)

371.3::57(048)

КОНГРЕС биолога Србије (3 ; 2022 ; Златибор)

Основна и примењена истраживања, методика наставе : књига сажетака /
Трећи Конгрес биолога Србије, Златибор, Србија 21 % 25. 9. 2022. ;
[уредници Мирослав Живић, Бранка Петковић]. - Београд : Српско биолошко
друштво, 2022 (Београд : Ласер Принт). - 401 стр. ; 25 cm

Тираж 50. - Регистар.

ISBN 978-86-81413-09-8

а) Биологија - Апстракти б) Биологија - Настава - Методика - Апстракти

COBISS.SR-ID 75026697

Упоредни приказ биолошке активности потенцијалних антитуморских агенаса: *терц*-бутилхинона и његових алкилтио и арилтио деривата

Јелена Ђорђевић^{1,2}, Стоимир Коларевић³, Јована Јовановић Марић³, Мариана Оалђе Павловић⁴, Душан Сладић⁵, Ирена Новаковић⁶, Бранка Вуковић-Гачић²

¹Институт за мултидисциплинарна истраживања, Универзитет у Београду, Одсек за биологију и заштиту копнених вода, Београд, Србија, jelenadjo@imsi.bg.ac.rs

²Универзитет у Београду – Биолошки факултет, Катедра за микробиологију, Центар за генотоксикологију и екогенотоксикологију, Београд, Србија

³Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ – Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитет у Београду, Одељење за хидроекологију и заштиту вода, Београд, Србија

⁴Универзитет у Београду – Биолошки факултет, Катедра за морфологију и систематику биљака, Београд, Србија

⁵Универзитет у Београду – Хемијски факултет, Београд, Србија

⁶Институт за хемију, технологију и металургију – Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитет у Београду, Одсек за хемију, Београд, Србија

Рак је водећи узрок смрти људи широм света са 10 милиона умрлих у 2020. години због чега је један од императива научне заједнице проналазак ефикаснијих хемиотерапеутика. Више од половине лекова природног је порекла, а будући да океани чине око 70% Земљине површине, морински екосистем је одлична основа за добијање нових лекова. Хинони аварол и аварон су редокс пар изолован из медитеранског сунђера *Disidea avara* и показују разноврсну биолошку активност попут антимикробне и антитуморске. Као и код већине моринских организама, највеће проблеме за њихову примену представљају слаб принос и цена експлоатације. Решење проблема може бити синтеза једињења сличних по хемијској структури и деловању аваролу/аварону попут *терц*-бутилхинона (ТВQ), а синтезом алкилтио и арилтио деривата додатно повећање његове активности. Упоредно је тестиран антибактеријски, токсични, цитотоксични, генотоксични, антиоксидативни и антинеуродегенеративни потенцијал ТВQ и његових деривата. Генерално, деривати ТВQ показују јачу биолошку активност. Најјача антибактеријска активност уочена је на *S. aureus* и *B. subtilis*. Модификације повећавају цитотоксичност и генотоксичност на хуманим ћелијским линијама док дериват 2-*терц*-бутил-5,6-(етиленедитио)-1,4-бензохинон показује најјачу активност и на основу γ H2AX теста доводи до дволанчаних прекида ДНК молекула. Сва испитивана једињења снажно заустављају ћелијски циклус у G0/G1 фази. Додатно, једињења показују добар антиоксидативни и антинеуродегенеративни потенцијал.

Захвалница: Овај рад је финансиран од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Уговори бр. 451-03-9/2021-14/200053, 451-03-9/2021-14/200007, 451-03-68/2022-14/200178, 451-03-9/2021-14/200168 и 451-03-68/2022-14/200026.